

بسمه تعالی

اشاره:

همین که رأی دادگاه کیفری قطعیت پیدا کرد فرض بر آن است که کلیه مراحل رسیدگی به درستی و صحت صورت گرفته و رأی قابل اجراست. اما باید به این نکته نیز اذعان داشت که تصمیمات قضات نیز عاری از اشتباه و خطا نیست. از این رو در اکثر کشورهای جهان اعاده دادرسی پذیرفته شده است تا از درصد این خطا کاسته شود.

در این ارتباط فرض کنیم کسی به موجب حکم قطعی به علت ارتکاب قتل عمدی به اعدام محکوم می شود و باید این حکم به اجرا درآید اما دلایلی وجود دارد که بدست می آید که مقتول مورد ادعا در قید حیات می باشد و یا اینکه جعلی بودن اسناد مورد استناد دادگاه بعد از صدور حکم قطعی ثابت می شود و ...

در این گونه موارد اعاده دادرسی فرصت خوبی برای تحقق عدالت کشف و واقعیت است.

پرسش: در چه مواردی می توان از احکام قطعی دادگاههای کیفری اعاده دادرسی خواست و از چه مرجعی؟

پاسخ: تقاضای اعاده دادرسی در امور جزایی به دیوان عالی کشور تقدیم می شود و موارد آن عبارتست از:

۱ - به علت اشتباه قاضی مجازات تعیین شده در حکم متناسب با جرم نباشد.

۲- پس از قطعیت حکم قانونی در مورد جرم ارتكابی به تصویب برسد که مجازات سابق را تخفیف دهد.

۳- پس از صدور حکم قطعی دلایل جدیدی بدست آید که موجب اثبات بی گناهی محکوم علیه باشد که این دلایل در زمان رسیدگی در دادگاه وجود نداشت.

۴- خلاف واقع بودن شهادت گواهان یا جعلی بودن اسنادی که مبنای حکم دادگاه بوده به اثبات برسد.

۵- در صورتی که شخصی به علت ارتكاب جرمی محکوم شده و فرد دیگری نیز به علت ارتكاب همان جرم محکوم شود به نحوی که از تعارض و تضاد دو حکم بی گناهی یکی از دو نفر ثابت شود.

۶- در صورتی که چند نفر به اتهام ارتكاب جرمی محکوم شوند ولی ارتكاب آن به صورتی است که نمی تواند بیش از یک مرتکب داشته باشد.

۷- در صورتی که کسی به اتهام قتل دیگری محکوم شده ولی زنده بودن شخص در آن زمان محرز شود و یا اینکه ثابت شود در حال حیات است.

پرسش: چه کسانی می توانند از دیوان عالی کشور درخواست اعاده دادرسی کنند؟

پاسخ: ۱- محکوم علیه یا قائم مقام قانونی او و در صورت فوت یا غیبت محکوم علیه همسر و وراث قانونی و وصی او.

۲- دادستان کل کشور

۳- دادستان پرونده

پرسش: آیا پس از تقدیم درخواست اعاده دادرسی جلوی اجرای حکم گرفته می شود؟

پاسخ: دیوان عالی کشور پس از بررسی درخواست و انطباق آن با یکی از موارد گفته شده در بالا رسیدگی دوباره را به دادگاه هم عرض دادگاه صادر کننده حکم قطعی ارجاع می نماید. اگر دیوان عالی کشور درخواست اعاده دادرسی را بپذیرد اجرای حکم را تا زمان رسیدگی دوباره و صدور حکم دوباره، به تعویق خواهد انداخت ولی برای جلوگیری از فرار یا مخفی شدن محکوم علیه، تأمین لازم از وی گرفته می شود.

پرسش: مقصود از دادگاه هم عرض چیست؟

پاسخ: فرض کنیم شخصی به اتهام سرقت در شعبه سوم دادگاه عمومی شهرستان ... به دو سال حبس محکوم می شود و این رأی به علت عدم تجدیدنظرخواهی قطعی می شود و محکوم علیه از آن اعاده دادرسی می خواهد و درخواست او در دیوان عالی کشور مورد پذیرش واقع می شود. در این حالت دیوان عالی کشور پرونده را به شعبه دیگری از همان دادگاه عمومی در شهرستان ... ارسال می دارد.

پرسش: برای تقدیم درخواست اعاده دادرسی تا چه زمان فرصت وجود دارد؟

پاسخ: برخلاف تجدیدنظرخواهی که دارای مهلت است اعاده دادرسی مهلت نداشته و همزمان قابل طرح در دیوان عالی کشور

است.

پرسش: آیا رأیی که پس از درخواست اعاده دادرسی و پذیرش آن در دیوان عالی کشور در دادگاه هم عرض صادر می شود قطعی است؟

پاسخ: خیر تابع مقررات تجدیدنظرخواهی است و چنانچه قابلیت تجدیدنظرخواهی داشته باشد می توان در مهلت مقرر از آن تجدیدنظر خواهی کرد.